

Mariborski

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 239

Maribor, ponedeljek 20. oktobra 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Rovarenje ekscesarice Cite

MADŽARSKI LEGITIMISTI SE PRIPRAVLJAJO NA 20. NOVEMBER.

PARIZ, 20. okt. Bivša cesarica Cita je včeraj v spremstvu Otona odpotovala v Belgijo, kjer bo Oton nadaljeval študije.

BUDIMPEŠTA, 20. okt. Habsburška nadvojvoda Friderik in Jožef sta odklonila podpisati izjavo zvestobe, ki jo je poslala v podpis bivša cesarica Cita. V tej izjavi bi morali vsi člani habsburške rodbine ob priliki proglašenja Otona za polnoletnega, ne samo priznati Otona za poglavarja habsburške rodbine, temveč se tudi zavezati, da bodo z vsemi močmi delali za restavracijo bivše avstro-ogrške monar-

hije. Dočim so v Avstriji živeči člani habsburške rodbine vsi izjavo podpisali, sta nadvojvoda Friderik in Jožef podpis odklonila, češ da se morata ravnati po madžarskih zakonih.

Dne 20. novembra, ko bo Oton proglašen za polnoletnega, bo v Budimpešti velika demonstracija legitimistov. Ob tej priliki bo imel vodja legitimistov, grof Apponyi, političen govor, v katerem bo obrazložil stališče legitimistov glede proglašenja Otona za polnoletnega in glede zasedbe madžarskega prestola.

Agrarna konferenca v Bukarešti

FRANCOSKI MINISTER FLAUDIN KONFERIRA S ČLANI KONFERENCE.

BUKAREŠTA, 20. okt. V soboto ob 11. dop. je bila otvorjena druga mednarodna agrarna konferenca v prisotnosti delegatov Rumunije, Jugoslavije, Poljske, Bolgarije in Madžarske, dočim ste opazovalce poslali Českoslovaška in Španija. Rumunski minister za kmetijstvo Madgearu je v velikem otvoritvenem govoru naglasil, da zadostno označuje resnost položaja kmetijstva v Evropi dejstvo, da so evropske agrarne države bile prisiljene, se tekom nekaj mesecev že četrtič sestati na skupno konferenco. Naglasil je potrebo solidarnosti vseh evropskih agrarnih držav v svrhu ublaženja tež-

ke krize. Govorili so še zastopniki raznih držav, za Jugoslavijo dr. Stojković.

Izvoljenih je bilo pet odsekov, ki bodo razpravljali o vseh konkretnih vprašanjih, zlasti o ruskem dumpingu, o veterinarstvu itd.

Tekom sobote se je s člani konference sestal tudi francoski minister trgovine Flaudin, ki je iz Beograda došel v Bukarešto, dasi njegovo potovanje v Rumunijo ni s konferenco v nobeni zvezi.

Včeraj so posamezni odseki imeli seje.

Zmaga nemške vlade

Nemški državni zbor odgojen.

BERLIN, 20. okt. Državni zbor je v svoji sobotni seji z 318 proti 226 glasovom odklonil predlog za nezaupnico vladi ter je z 339 proti 220 glasovom odkazal predloge za ukinitve prisilnih naredb odseka. Nato je bil še v tretjem čitanju sprejet zakon o amnestiji. Parlament se je odgodil do 3. dec.

BERLIN, 20. okt. Skoro vsi listi — celo opozicijski, seveda nekoliko sramežljivo — beležijo zmago Brüningove vlade kot znamenit dogodek in izražajo svoje zadovoljstvo nad Brüningovo odločnostjo. Podčrtavajo zlasti njegov odločni nastop v odbitju napadov na državno brambo. Smatrajo, da je s sobotnim glasovanjem pozicija vlade močno utrjena.

ZMAGA LJUDSKE STRANKE V TURČIJI

ANGORA, 20. okt. Pri parlamentarnih volitvah je dobila šele pred meseci ustanovljena ljudska stranka večino. Od 502 doslej znanih rezultatov je 276 ugodnih za ljudsko stranko.

Papeževa razstava.

Papež Pij XI. je dal urediti razstavo daril, ki jih je dobil povodom 50-letnice svojega mašništva. Razstava obsega krog 3000 daril, večinoma praktične stvari, darovane od raznih industrijalcev (avtomobili, motocikli, filmski aparati, pohištveni deli itd). Italijske banke so prispevale 100.000 lir. Papež je vsa ta darila dal na razpolago za podpiranje katoliških misijonov.

in pripravlja sedaj o tem tudi posebno knjigo, v kateri bo našel primerno mesto tudi Maribor kot topografsko stikališče Českoslovaške in Jugoslavije. Razen tega pa pripravlja »Literarny štrediško«, kakor smo že svoječasno poročali, za prihodnjo pomlad večji izlet svojih članov k nam. Obiskali bodo tudi Maribor, kjer se bodo zadržali en ali dva dni in prisostvovali tudi predstavam v gledališču.

Po vsem tem, kar delajo Čehi za poglobitev kulturnih stikov z nami, je neobhodno potrebno, da pričnemo tudi mi posvečati njim več pažnje ka-

kor smo je doslej. Potrebno je, da v naših časnikih in časopisih vsaj od časa do časa ozarjamo na kulturno življenje Čehov in Slovkov, da pomnožimo prevode iz njihovega slovstva in da uprizarjamo v naših gledališčih več njihovih del, kakor smo jih doslej. Po krvi, po duhu, kulturi in usodi smo si najbližji bratje, bratstvo pa ne nalaga samo pravic, ampak tudi dolžnosti!

To posebej povdariti, smo smatrali za svojo dolžnost baš sedaj, ko se zopet bliža obletnica Českoslovaške svobode, 28. oktober.

Ustanovitev strelske družine v Sv. Marjeti na Drav. polju.

V nedeljo, dne 26. t. m. ob 14. uri se bo vršil v Šmarjeti na Dravskem polju ustanovni občni zbor strelske družine združenih vasi Sv. Marjeta, Trniče, Prepole in Št. Janž. Strelske družine Hotinjavas, Skoke in Dobrovice naj se občnega zbora polnoštevilo udeleže. — Pripravljalni odbor.

Kaj nas uči zadnji požar v Pobrežju?

Iz vrst poklicnih gasilcev smo prejeli: Pri svoječasnem požarnem ogledu zelo velike občine Pobrežja se je razmišljalo predvsem vprašanje preskrbe z vodo za slučaj večjega požara. Izkušeni požarniki so takrat sprožili vprašanje zgraditve velikih bazenov, ki bi vsebovali no več sto kubičnih metrov vode. Takrat se je s prezirljivo kritiko odstavilo to vprašanje z dnevnega reda, a tudi na vodovod in hidrante se ni mislilo. Ob priliki požara tvornice Kohnstein je pomanjkanje vode kljub energičnemu in napornemu delu 4 gasilskih društev povzročilo — milijonsko škodo. Ali bo merodajne činitelje ta škoda zbrhitala?!

Od 31 policijskih prijav 22 radi prometnih prestopkov

je pač glasna govorica sicer mrtvih števil iz »včerajšnjega policijskega poročila«. Poysem razumljivi so karamboli na izredno živahnih prometnih križiščih, a pribiti se mora, da avtomobilske nerodnosti (tokrat 8. zapadenih v gornji številki) zagrešijo večinoma šoferji iz okolice, dočim se mariborski striktno drže cestnopolicijskih predpisov. Prav zakrknjeni grešniki pa so vozniki z dežele, ki se ne drže cestnih predpisov, vozijo trmoglavo po sredini ceste, se ne zmanijo za znamenja šoferjev in prometnih stražnikov, a ponoči nimajo razsvetljenih vozil. — Druga kategorija, ki zasluži prav rigorozno kazen, pa so kolesarji po pešpotih. Če takega svobodnjaka ustaviš, si lahko pripravljen na dvoboj, v najboljšem slučaju pa odneseš težko »brento« najzbranejših jugoslovanskih, laških in madžarskih psov. Ponoči pa ti hušknje v hrbet kakor sova — s kolesom brez svetilke. Takih »športnikov« je prišlo včeraj 14 v policijsko evidenco v svrhu kaznovanja!

Nezgođe na ulci.

24letna služkinja Ljudmila Zemljč iz Betnavske ulice se je ponočne na kolesu peljala skozi Frankonovo proti Ruški cesti. Na strmini pred Horvatovo gostilno ji je odrekla zavora ter je padla s kolesom vred tako močno, da si je zvlila desno roko nad pestjo in dobila prske tudi no leví roki in obrazu. Sama je šla v bolnico. — 60letnega Jožefa Kranjca iz Novevasi pa je včeraj na povratku domov po Betnavski ulici popadel srčni krč, da se je zgrudil. Rešilni avto ga je odpremil domu.

Nasilen zanuščen ljubimec.

Delavka Ana K. s Pobrežja je imela ljubavno razmerje s 24letnim Alojzem F. iz Jezdarske ulice. V soboto mu je ljubezen odpovedala. Ko sta se včeraj pop. srečala v Slovenski ulici pred oskrbnišnico, jo je zanuščen ljubimec napadel in tako obdelal s pestmi po glavi, da se je nezavestna zgrudila in se ji je vtila kri. Priče so na policiji potrdile njeno izpoved o napadu. K. je zahtevala proti nasilnežu sodno postopanje.

Vpričo 28. oktobra

Českoslovaško-jugoslovanski kulturni stiki.

Geslo »Zvestoba za zvestobo!«, ki je bilo prvič izrečeno o priliki zgodovinskih Českoslovaško-jugoslovanskih manifestacij za časa svetovne vojne v Pragi leta 1918., ko so se postavljali temelji svobodni Českoslovaški in Jugoslaviji, se je posebno letos pokazalo v polni veljavi. Nikdar doslej niso bila vzajemna čuvstva med nami tako globoka in tako iskrena. Že Maribor sam je imel letos priliko pozdraviti v svoji sredini tisoče Českoslovaških Sokolov, zdravnikov, učiteljev, sadjarjev, gasilcev itd. Potem so pa prišle Českoslovaške manifestacije v Bazovici itd., ki so pregnale vsak dvom o realni vrednosti gesla »Zvestoba za zvestobo«.

Kljub vsemu temu pa moramo, žal, konstatirati, da so kulturni stiki med nami in Čehoslovaki po ustanovitvi samostojnih držav postali rahlejši in manjši, kakor so bili poprej. Posebno velja to za nas Slovence. Naši časniki in časniki se brez dvoma vse bolj zanimajo za razne kulturne, literarne, umetnostne in slične dogodke v Franciji in v sovjetski Rusiji kakor v bratški in zavezniški Českoslovaški. V tem oziru nas je skoraj sram, ko čitamo n. pr. v »Prager Presse« nedeljo za nedeljo večja in manjša poročila o jugoslovanski književnosti, kulturi itd. in ko nam posvečajo pažnjo tudi razne revije. Čehi pa kljub temu črtno, da je njihovo zanimanje za nas še premajhno in da bi po svojem topografskem položaju pravzaprav morali biti posredniki med kulturo slovanskega severa in slovanskega juga.

V tem oziru je zato velezanimiv pojav, da se je nedavno v Brnu osnovala organizacija vseh mladih pisateljev Moravske in Šleske »Literarny štrediško« ter pričela izdajati svojo lastno revijo »Štrediško«, v katere program izrečno povdarja, da hoče biti posrednica med tem slovanskim severom in jugom in da hoče posvečati posebno pažnjo baš jugoslovanski kulturi. In da pokaže, kako resno misli s temi besedami svojega programa, je že v prvi številki prinesla interview svojega urednika Oldřicha Zemka s publicistom Božidarom Borkom o slovenski literaturi in kulturi. Mimo tega objavlja Zemek tri pesmi, zajete iz našega okolja: »Pod Triglavom«, »Bohinjsko jezero« in »Slovenski kmet« ter priložnostno fotografijo skupine: Fran Albrecht, dr. Reisman, Božidar Borko. V listku pa objavlja še oceno srbske autologije Česke lirike.

Urednika »Štrediška«, pisatelj in pesnik Oldřich Zemek, je bil letos polet v Sloveniji, kjer je obiskal Ljubljano, Gorenjsko, Celje in Maribor, navezal povsod osebné stike s predstavniki našega kulturnega življenja

Mali Semmering na Pohorju

POČITNIŠKI DOM MARIBORSKIH MESTNIH USLUŽBENCEV.

Na svojih nedeljskih izletih lahko obiskujejo Mariborčani poleg raznih krajev v Dravski dolini, Slovenskih goricah in obmejnega Kozjaka tudi krasno Pohorje, ki nudi v vsakem letnem času svoje posebne čare. Mariborski obiskovalec pa bi rad ostal v prijetnem in zdravem višinskem zraku tudi dalj časa, ne samo kratak dan. Posebno v novjšem času je postalo letovanje v gorskih krajih moderno, predvsem za one, ki ne zmorejo stroškov za potovanje v primorske kraje.

Več članov društva mestnih uslužbencev v Mariboru je — upoštevajoč te razmere na bližnjem Pohorju — pričelo vzbujati zanimanje za postavitev večje zgradbe, kjer bi naj imeli člani društva priliko prebiti svoj dopust v zdravem zraku pri prav malih izdatkih. Prvi sestanki so pokazali pravilnost te namere, nakaar se je ustanovila posebna stavbena zadruga, ki naj prevzame skrb za zgradbo, finansiranje. Pri izbiri prostora je odbor pregledal več zemljišč, ki so bila na razpolago na vzhodnem delu Pohorja, kajti le to je primerno radi kratkega in lahkega dohoda. Po daljšem izbiranju se je odbor odločil za kompleks travnika in gozda približno 15 minut pred Mariborsko kočo ob glavni poti Sv. Bolfenk—Mariborska koča. Za razmeroma ugodno ceno se je kupilo 16 oralov zemljišča, kjer je dosti gozda za domačo uporabo, pa tudi dovolj pašnika in travnikov za govedo, v kolikor bo pri domu potrebno.

Pri zasnovi načrta se je v notranjosti pazilo na dobre zveze in razsvetljavo, v zunanosti pa so opuščena vsa moderna sredstva, ki bi nikakor ne spadala v okoliš. Po zunanosti sliči zgradba splošnim gorskim tipom, kakor jih ima Gorenjska, pa tudi marsikaka stara kmetija na Pohorju. Podstavek, kletne in zunanje stene prilično so zidane s kamnom. Prvo nadstropje in podstrešje pa je leseno. Strešni stol je nekoliko dvignjen, s čimur se je pridobilo v podstrešju isto število prostorov, kakor v prvem nadstropju. Streha je krita s Salonit-etermitom.

V kleti so 4 veliki, 1 manjši prostor in ledenica. V pritličju sta velika in mala gostilniška soba, kuhinja s pomivalnico in shrambo, 3 tujske sobe in stranišče. V prvem nadstropju je 9 tujskih sob, kopalnica in stranišče, v podstrešju pa tudi 9 sob, večja shramba, temnica za fotografije in stranišče. Po 2 sobi v prvem nadstropju in podstrešju imata odprt balkon s krasnim pogledom na Dravsko polje. Stranišča so splakovalna, s čimur se onemogoči običajni smrad navadnih stranišč.

Ker se je že pri izbiri zemljišča, še bolj pa stavbnega prostora pazilo na vodne izvire, ima novi dom to izredno ugodnost, da je mogoče napeljati vodovod v vsa nadstropja tako, da so mogoča splakovalna stranišča in hidranti, kar je iz požarnih ozirov v leseni zgradbi jako važno. V sled te izredne ugodnosti bode tudi napeljana v vse sobe mrzla in gorka voda, kar bo za tako visoko ležečo zgradbo vse-kakor višek udobnosti.

Pa tudi lega sama vabi na obisk doma. Razgleda proti vzhodu ne ovira nobeden hrib. Od Reke. Hoč in drugih podpohorskih vasi je vidno celo Dravsko polje, katero obroblija na levo Slovenske gorice, na desno pa Boč pri Poličanah. Donačka gora in drugi hribi. Po polju se vije Drava, katere srebrni pas je krasen v zgodnjih jutranjih urah ali v mesečini, ko se svetlika tla do Varaždina. V popoldanskem solncu pa se izredno lepo vidi Ptuj in vse vasi in naselja na Dravskem polju in vinorodnih goricah. V ozadju se pokaže tudi Sleme pri Zagrebu in še mnogi drugi gorski grebeni.

Okolica nudi obiskovalcem najlepše izlete: Sv. Bolfenk, razglednik in Ruška koča, poleg prijetnih izprehodov po lastnem in sosednjih zemljiščih. Za solnčenje bodo na razpolago udobna ležišča s prhami, za katere se

bode na solncu primerno ogrevala voda, kajti izviri vode so jako mrzli, kar pa je poleg prijetnega okusa važno za pitno vodo. Vsi izviri prihajajo namreč iz apnenčevih plasti.

Zgradba je zamišljena radi racionalne izrabe prostora tako obširno, da bodo prostori na razpolago tudi tujim obiskovalcem, ki se bodo gotovo radi poslužili te priliko, ker nima jo nikjer na Pohorju združenih v eni zgradbi toliko udobnosti. S tem bode dana nova pobuda za razvoj turisticke na zelenem Pohorju, ker bodo pozneje po zgradbi avto-ceste gotovo sledile še nadaljne zgradbe. Na ta način bo na podlagi privatne inicijative nastal v bližini Maribora mali Semmering, od katerega bo imelo koristi tudi mesto.

Iz gornjih razlogov upa zadruga, da jo bodo domači merodajni tujsko-prometni faktorji z vsemi sredstvi podprli, ker jim bo nova zgradba le pomagala pri propagandi za razvoj tujskega prometa na Pohorju.

Zgradba je v toliko napredovala, da je priredila zadruga za svoje članke in zaposlene delavce včeraj 19. t. m. ob 10. uri dopoldne malo slavnost z običajnim likofom. Dokončana bo zgradba do konca meseca maja 1931, da bo uporabna za tujsko-prometne namene že v prihodnji poletni seziji.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 20. oktobra. Zaprt.

Torek, 21. oktobra »Sveti plamen« ab A. Kuponi.

Sreda, 22. oktobra. Zaprt.

Četrtek, 23. oktobra ob 20. uri »Sen kresne noči«, ab. C. Kuponi.

Iz gledališča. V torek, 21. tm. se bo vršila prva repriza pretresljive povojne drame angleškega pisatelja Maughama »Sveti plamen«. Ab A. — V četrtek, 23. t. m. se bo ponovila klasična Shakespearjeva drama »Sen kresne noči«, ki je dosegla letos zelo časten uspeh. Sodeluje ves ansambel, celotni orkester in zbor, ab. C.

Dan tombol

je bil včeraj v Mariboru. Dopoldne ob 11. se je vršila na Trgu svobode denarna tombola Aerokluba, katere edini dobitek v iznosu 3224 Din je pripadel dijaku petošolcu Elemeru Szepeszyju iz Murske Sobote. Fant je debelo gledal, ko je naenkrat videl, da so trije jurji njegova last. Ob 15. uri pa se je vršila ob ogromni udeležbi mnogih tisočev železničarska tombola mariborske podružnice UJNZB. — Spalnico je dobil železničar Franjo Sunko, šivalni stroj Ela Kopicjeva, mizarjeva soproga; čevljar Josip Benkič se bo igral ob 5000 kg premoga; moško kolo železničar Michael Zmuderl, dočim je bilo dečje kolo namenjeno šletnemu Bogomiru Novaku, sinčku uradnika v bolnici; po 2000 kg premoga sta dobila Ivan Gorličnik, upokojeni orožnik, in železničar Tomaž Hodžar, upok. železničar; Štefan Lobnik pa 1000 kg premoga; 100 kg moke je priigral zidar Aleksander Irajev, a vreče po 50 kg moke so prejeli sledeči srečniki: Viktor Jamšek, Jernej Fidler in Marija Tauer, železn. soproga. Kot hvalevredno moramo omeniti, da so prireditelji tombole čimbolj pospešili igro.

Umrla je

danes zjutraj dvamesečna hčerkica medicarja in svečarja Venka, Berta.

Razvanje pri Mariboru.

Od začetka septembra se pogreša 24letni Rošker Ivan, pristojen v občini Ceršak. Imenovan je bival pri svojih sestri v Razvanju št. 64. Pogrešani je majhne postave, ima rjave oči in lase, ter je pri odhodu imel sivo obleko, moder klobuk in je bil bos. Dosedanja poizvedovanja za njim so ostala brezuspešna. Fant je gluhi in tudi težko govorni. Obleke ali dokumentov ni vzel seboj.

Mariborski in dnevni drobiž

Slovesna zaprisega pitomcev in dijakov inž. podoficirske šole

se je vršila včeraj ob 10. dop. v parku vojašnice Kralja Petra. Slovesnosti je prisostvovalo veliko občinstva. Zastopane so bile tudi državne oblasti in mesto, banska uprava po okr. in-spektorju g. dr. Schaubachu, sreska načelstva po gg. dr. Hacinu in Makarju, mestna občina po ravn. Ježu, mestna policija po upravniku Kerševanu. Točno ob 10. je vojaška godba zasvirala molitev. Nato sta pravoslavni vojni proti Petar Trbojevič in katoliški vojni kurat Zavadlal v lepih nagovorih pozivala mladeniče k vzajemnosti, ljubezni, edinstvu in dosmrtni zvestobi kralju in domovini ter izvršila pred polkovno zastavo 45. pešpolka svečan obred zaprisege, prvi za pravoslavne, drugi za katoliške. Gromko so ponavljali mladeniči za njima besedilo prisege. Novinci islamske vere so ostali začasno nezapriseženi, ker muslimanski vojni imam ni došel. Po zaprisegi je g. polkovnik Boža Putnikovič, komandant šole, v globoko zamišljenem govoru podčrtal pomen in dalekosežnost prisege za vojaka. Pozval je vse navzoče, da so zaklicali trikratni živijo kralju, vrhovnemu zapovedniku vseh vojnih sil Jugoslavije, in njegovemu domu. Vojaška godba je zasvirala državno himno in je bil tako oficijelni del slovesnosti zaključen. Sledila je še učinkovita deklamacija, dve pesmi dijaškega pevskega zbora, nastop s prostimi vežbami in skakanje v vrečah, ter končno izredno lepa vežba deveterice »Naprej«.

15letnico obrambe Beograda

so včeraj 19. tm. slovesno proslavljali v Beogradu. Najprej se je vršila velika spominska akademija na univerzi v navzočnosti zastopnika kralja, nato veličasten sprevod proti Kalemegdanu, kjer je na gornjem gradu ob 11. izvršil slavnostni cerkveni obred patrijarh Varnava. Ob tem času je po vsem mestu za 3 minute obstal ves promet. Praznovanje obletnice se je vršilo tudi po vseh beograjskih šolah. Na predlog beograjske občine se je ustanovila tudi posebna blagajna za podpiranje nepreskrbljenih otrok branilcev Beograda.

Spominski dan za Gortana.

Včeraj ob 11. se je v stolnici vršila maša zadušnica za Vlad. Gortanom in tovariši. Udeležilo se je je mnogo občinstva, ki se je po maši mirno razšlo. Prodajali pa so se po ulicah v prid Gortanovemu skladu spominski znaki. —

Otvoritev mostu čez Dravo pri Zgoranjem Dupleku — preložena.

Okrajni cestni odbor nam poroča, da se mora radi nepredvidenih zaprek otvoritev mostu pri Dupleku preložiti od 26. oktobra na nedeljo, 9. novembra 1930. Skrajno slabo vreme zadnjih dni je zakrivilo, da ni bilo mogoče izvesti vseh del, kakor je bilo predvideno. V sled slabega vremena se je zadržal tudi dovoz materiala. Prosimo, da vzamejo vsi, ki so prejeli vabila za 26. oktober, to sporočilo na znanje. Spored ostane za 9. november isti, kot je bil določen za 26. oktober.

Koncesijo za stavbenika

je podelila banska uprava g. Franju Špesu ml., znanemu sokolskemu delavcu.

Preureditev ceste v Framu.

Okrajni cestni odbor skupno z občino Fram preurejuje cesto od cerkve v vasi Fram do državne ceste. Cesta se na novo fundira in valja, da bo sposobna za izredno velik promet, ki se tam vrši dan za dnevom.

Srečno dospeli stoti solav.

V tozadevni notici v številki od minulega petka se mora glasiti, da je »Drava« prejela do danes že cca 300 vagonov ne samo 30 vagonov hlodov.

KINO

Grajski:

Samo še par dni prvovrsten vesel spored

Kabinet dr. Lari-Fari

150% nemška veseloigra. Dunajski humor. Kot predigra: 1. Pevci mojstri 2. Pustolovine zaljubljene žabe.

V predpripravi: »Sinji angelj«

Union:

Danes premijera

Dvoje src v 3/4 taktu

Willy Forst Gretl Theimer

Prvovrsten vesel 100% nemški zvočni film

Eden najboljših zvočnih filmov

Predstave v obeh kinih ob delavnikih ob 17. 19. 21. uri; ob nedeljah in praznikih ob 15., 17., 19. in 21. uri. Predprodaja dnevno: od 10. do 12. ure na blagajni. XXVI

Tudi četrti član vlomilske družbe aretiran

Na podlagi brzogovne okrožnice mariborske policije je včeraj policija v Celju prišla in aretirala 29letnega mehanika Franca Rusa, pristojnega v Temenico pri Litiji, kot sokrivca pri vlomih, ki jim je izvršila družba Fak-Geiger-Pust-Rus. Kolikor je doslej dognano, je Rus sodeloval v Mariboru pri vlomih pri Vertnikovi v Krčevini, pri Benkeju in v Borzi dela. Ko so ga v Celju aretirali, so našli pri njem dve zlati uri, ki očitno tudi izvirate od kake vlomskt tatvine. Rus je glasom zapiskov mariborske policije že trikrat predkaznovan radi vlomov in tatvin in je šele pred kratkim prišel iz prisilne delavnice. Danes bo prepeljan v Maribor

Prav velemesten promet

se vrši sedaj v okolici Pesnice. Kmečka vozila, avtomobili, osebni in tovorni, vmes švigajoči motocikli, — vse je ob lepih dneh mrzlično zaposleno s spravljanjem, kupovanjem in prodajanjem sadja, grozdja, vinskega mošta, krompirja, zelja, lesa in drugih dobrot dobre matere zemlje. Veselje je brati raz lic trudnih oratarjev, pretkane misli raz ust mešetarjev, le ena briga plava na čelu kmetovem kakor oblak nad solnčnojasno poljano. Da bi kako neurje ne zdvijalo sicer spokojne reke Pesnice, predno ni vse pospravljeno... Tako je življenje v pesniški dolini in njeni neposredni okolici ob lepih dneh. Po goricah pa pokajo topiči in iz dalje vidiš trume beračev, ki plezajo po rebrih kakor mravlje. Vrh teh živih mravljišč pa pojo klopotci svojo zvonko pesem dela... —

Na beograjski univerzi

se je v zimskem semestru 1930-31 vpisalo 2424 slušateljev in slušateljic. Beograjska univerza je slavila 15. tm. 25-letnico svojega obstanka. —

Poslovilni večer g. generala Stanislavliča.

Oficirji mariborske garnizije bodo priredili v sredo 22. tm. v veliki dvorani Narodnega doma poslovilni večer generalu g. Živku Stanislavliču, komandantu mesta Maribor, ki je imenovan za komandanta vardarske divizijske oblasti. Vabijo se vsi prijatelji(ce) na ta večer tem notom, ker se posebna vabila ne bodo razpisovala. 3011

Pristni kraški teran

dobite v kavarni Union. Molska 12. 2945

Torek 21. Svengalliev cvetlični večer s popolnoma novimi eksperimenti. Podaritev cvetlic potom medija. Motena pockerpartija. Potovanje v Kalro-Orientalski plesi gospodične Inez-Vegger-Jazz. Danes ponedeljek. kaba-retni večer. 3010

20 letnica smrti Leva Tolstoja

OZADJE NJEGOVEGA BEGA. — NESOGLASJE V ZAKONU.

Dne 20. novembra bo minilo 20 let, kar je veliki mislec iz Jasnaje poljane, Lev Nikolajevič Tolstoj, po begu od svoje družine omagal in umrl v poslopju male železniške postaje v Ostapovu.

Po 48. letih zakona je njegova življenska pot končala tako, kakor je vedno slutil, namreč izven aristokratskega okolja na Jasni poljani, izven udobnega, njemu zopernega življenja sredi malih kmetov-trpinov in bosjakov... Julija 1910 je še pisal svoji ženi: »Če ne moreš sprejeti pogojev za dobro in mirno življenje, odidem... odidem brezpogojno, kajti dalje tako živeti ne morem.« Kmetu Novikovu, svojemu prijatelju, pa je nekoč rekel v zaupnem pogovoru: »Da, da, verjemite mi, da govorim z vami čisto odkrito. Jaz ne bom umrl v tej hiši. Odločen sem, da odidem. Morda bom prišel enostavno v vašo kočjo umreti. Rad bi se pripravil na smrt v miru, kajti drugi me cenijo samo po rubeljski vrednosti. Odšel bom, prav si gurno bom odšel.«

Slutnje in sklepi, ki jih je uresničil v noči od 9. na 10. novembra (27., 28. okt.). Njegova hčerka Aleksandra Lvovna je v svojih spominih sicer skušala oprati družino, predvsem mater grofico Zofijo Andrejevno, kar se ji pa ni posrečilo. Tolstojev tajnik Vladimir Čertkov je v svojih spominih razkril vso tragiko Tolstojevga zakonskega življenja in poročja med drugim:

Lev Nikolajevič je v zadnjih mesecih podlegel razmeram, ki so ga že vedno tlačile in radi katerih si je že toliko časa želel proč od svojeve. Zofija Andrejevna se ni morda iz obzirnosti do svojega moža vzdrževala brezsrčnosti in krivic napram kmetom, nego je kakor prav nalašč z njimi ravnala še posebno okrutno in krivično. A trudila se je, da vzbudi v kmetih vero, da ravna z njimi tako v soglasju s svojim možem, včasih pa jim je tudi izjavila, da ne morejo njegove intervencije prav nič spremeniti njenih ukrepov. Razumljivo je, da je to porazno učinkovalo na Tolstoja. Videl je v vsem težke preizkušnje božje, ki so postale še večje, ko je radi tega navideznega soglašanja z ukrepi svoje žene dobival sramotilna pisma pa tudi dobromišljene prijateljske nasvete.

Da se bolje razume, zakaj so bile razmere med Tolstojem in ženo tako napete, je treba vedeti sledeče: Ko

še Tolstoj ni izpremenil svojih nazorov o privatni lastnini, je dal svoji ženi polnomoč za prodajo in založbo svojih del, iz katerih je njegova družina črpala velike dohodke. Pozneje pa, ko je popolnoma odklanjal vsako privatno imovino, je skušal pripraviti svojo ženo do tega, da odstopi od svojih koncesij. Trgovanje z njegovimi deli mu je bilo odvratno in je pomenilo po njegovih lastnih izjavah zanj najbolj mučno trpljenje. Zato je vsa dela, ki so izšla po letu 1881., izvzel iz tega monopola in v posebnem razglasu v časopisju izjavil, da sme vsakdo poljubno ponatisniti njegova dela.

Zofija Andrejevna je tako bila prisiljena, da se ukloni tem odredbam; toda pri vsakem novem delu je zahtevala zase in za družino še vedno stare privilegije glede izdaje. Lev Nikolajevič se ni udal, pač pa je po teh se vedno ponavljajočih konfliktih popolnoma zgubil svoj duševni mir, ki mu je bil za delo brezpogojno potreben. Zato je sklenil, da ne bo sploh ničesar več izdal.

To je bilo ozadje njegovega bega pred družinskimi spori. Iz teh so se izcimile še druge neprijetnosti, ki so napravile Tolstoju bivanje na Jasni poljani neznosno. Zgodilo se je včasih, da Tolstoj niti ni mogel kam potovati, da ga ne bi bili sumničili in zalezovali. Preprečevali so mu rlike s kmeti. Žena pa mu je celo kradla zvezke z rokopisi in male beležnice, ki jih je nosil v žepih in jih ni zaupal nikomur. Histerično ljubosumno je včasih oprezovala pred vrati njegove sobe. Po opisu Tolstojevga osebnega tajnika je bila ta ženska skrajno brezsrčna in brezobzirna, kontrast starega dobričine Tolstoja, ki je hotel vse z dobrimi besedami izravnati. Tako se je proti svojim ljudem, ki so jo svarili, naj ne ravna tako brezobzirno z možem, ker bo to povzročilo njegovo smrt, izrazila: »Potem bi pač šla v Italijo, tam še nisem bila.« — Da kaj izsilil, je mnogokrat simulirala blaznost, histerijo, poskušala samomore, zbežala napol oblečena v noči in zimi z doma, da so jo morali iskati in loviti. Zato tudi ni treba vzeti pretragično dejstvo, da se je skušala po begu Tolstoja sama končati. Tako namreč pripoveduje hčer Aleksandra v svojih spominih na očeta. — Titan z Jasne poljane je postal žrtev male usode, malih prilik, kakor jih je dosti v širnem svetu...

kreatorjev, na katerem so žive manekine pokazale osem novih modelov. Sedaj bodo ti modeli razstavljeni v vseh sovjetskih mestih na lesenih lutkah, vsaka lutka bo imela svojo številko, in vsaka ženska bo morala glasovati za eno od teh števil. Sovjetski trust za obleke bo izdeloval samo one obleke, ki jih bo odobril ta plebiscit.

Nova transazijska letalska proga

bo stopila v funkcijo v l. 1931. in sicer polarna proga Jakutsk—Aldansk. Ta bo transazijska zračna proga popolnoma in bo še izpopolnjena do Ladivostoka. Iz Nikolajevska ob Amuru pa bo uvedena nova letalska proga na Sahalin, Kamčatko in obalo Severnega morja. Letalske proge v sovjetski Rusiji so dosegle izredni razmah. Danes merijo že 26.000 km in se kosajo z letalsko mrežo Nemčije in Francije. Najdaljša proga Rusije in celega sveta je proga Moskva—Kamčatka (13.000 km), ki je dvakrat daljša nego proga London—Indija. Tudi število letal se stalno množi, zlasti trimotornih letal tipa »Sovjetska krila«.

Ni bila ona.

»Milostiva gospa, včeraj sem videla mladeniča, ki je skušal poljubiti vašo hčerko.«

»No — in se mu je posrečilo?«

»Ne!«

»Potem to ni bila moja hčerka!«

ISSK Maribor jesenski prvak

ISSK MARIBOR:SK RAPID 4:1 (1:0)

Predzadnja prvenstvena tekma v jesenski sezoni ni prinesla senzacije. Mariborski »derby«, kakor po pravici nazivamo že 10 let prvenstveno tekmo med domačima nasprotnikoma Mariborom in Rapidom v vsaki sezoni, je tudi letos privabil na igrišče ISSK Maribora rekordno število gledalcev, ki se po stari tradiciji delijo na »vzhodno« in »zahodno« publiko. Občinstvo se je obnašalo sportno in je le v dopustnih mejah navduševalo svoje miljenca, tako, da je tekma končala brez najmanjših incidentov.

Stara rivala sta se v tej tekmi pomerila resno in ostro. S silnim startom in hitro igro so »Mariborci« potegnili za seboj tudi nekoliko hladnejšega Rapida, ki je moral napeti vse sile, da je obdržal igro odprto. Kljub temu je imel Rapid v prvem polčasu nekoliko več od igre. Šele v drugem polčasu se je »Maribor« uveljavil toliko, da je zmago zaslužil. Vsak poedinec se je zavedal važnosti tekme in gre pohvala celemu moštvu. Maribor, ki je nastopil v najmočnejši postavi, je tudi topot dokazal, da je vreden simpatij, ki ga spremljajo na vsakem igrišču Slovenije. Moštvo je hitro, odločno, požrtvovalno in jako disciplinirano. Steber moštva je vsekakor ožja obramba in srednji krilec. Napad je zaigral dobro; izgubil pa je mnogo žog zaradi igranja v zraku. Junak dneva je bil Bertoneclj I, ki je s svojo igro zadivil občinstvo.

Rapid, ki je nastopil v običajni postavi razen Seiferta, je predvajal lep nogomet. Hitra kombinacija, brez stopinga in nepotrebnega oklevanja. Mnogo so se forsirala krila, od katerih je desno zelo nevarno. Duša moštva je ožja obramba z Barlovičem na čelu. Tudi vratar je pokazal lepe parade.

Igra je bila v prvi polovici precej izenačena. V začetku je pritisnil Rapid, ki pa radi slabe igre napada ni mogel doseči uspeha. Proti koncu polčasa pa je Maribor potegnil in dosegel po Bertoneclju vodstvo. Po odmoru je bila slika nekaj časa ista. Rapidovci so napadli, ali brez uspeha. Kmalu pa se je obrnilo, »Maribor« je postal agresivnejši, predvsem Starc in Bertoneclj. Na »Rapidu« se je opazila utrujenost, dočim je borbenost Maribora rastla. Iz lepega soloprodora Bertoneclja, ki je iz težke pozicije poslal krasen strel v mrežo, vodi Maribor z 2:0. Pritisk belo-črnih je postal vedno hujši, že dve minuti pozneje zviša zopet Bertoneclj na 3:0. Rapid igra tedaj z vso silo in doseže kmalu častni gol po Hofstätterju. Zogga je šla preko vratarja, — ki je ležal na tleh — v mrežo. Napadi se menjajo, igra se v peklenskem tempu. Obe obrambi imata polne roke dela. Proti koncu igre doseže Savo 4. gol za svoje barve in kmalu nato se zaključijo gigantski boj, ki je kvalitativno prekašal vse letošnje nastope obeh moštev. Sodnik g. Deržaj iz Ljubljane je bil vsak čas na mestu in je sodil zelo dobro.

ISSK Maribor rez.:SK Rapid rez.

7:2 (2:1).

Prvenstvena tekma rezerv je končala z visoko zmago »Maribora«. V moštvu zmagovalca je zavladal stari elan in to zaradi tega, ker se je moštvo pomladilo. Debut obeh juniorjev »Maribora« Korenčana in Vodebovega Dušana je žel priznanja. Vse formacije so pokazale izredno borbenost in razveseljiv napredek. Rapidovemu moštvu je manjkalo skupnosti, vendar se je opazila šola trenerja-Dunajčana Hofstätterja. Sodil je g. Marinič dobro.

SK Železničar:SK Svoboda 12:0 (5:0)

Na igrišču SK Železničarja je bila včeraj dopolne odigrana prvenstvena tekma imenovanih klubov. Železničarji so v vseh ozirih prekašali nasprotnika in tekmo zasluženo odločili v svojo korist. »Svoboda« je bila

docela inferiorni nasprotnik in se je tekma skoraj ves čas odigrala v kazenskem prostoru »Svobode«.

Sodil je gosp. Nemeč.

Tekmovanje za državno prvenstvo

Sedmo kolo državnih prvenstvenih tekem je presenetilo na celi črti. V Beogradu sta igrala Concordia (Zagreb) in Jugoslavija 2:2 (1:1); v Sarajevu je tekma BSK in Slavija končala tudi neodločeno 0:0 in v Osijeku je zmagal Hajduk (Split) nad Slavijo z 2:0 (1:0).

Prvenstvena tabela nudi po 7. kolu naslednjo sliko: 1. BSK 10; 2. Concordia 10; 3. Hajduk 9; 4. Jugoslavija 8; 5. Slavija (Sarajevo) 5 in 6. Slavija (Osijek) 0 točke.

Ostale nogometne tekme.

Ljubljana: Prvenstvene tekme: Ilirija:Grafika 3:0 (1:0); Korotan:Slovan 1:0 (1:0).

Zagreb: Grafičar:Hašk 2:2 (1:0); Gradjanski:Sokol 3:1 (0:1); Železničarji:Viktorija 4:0 (2:0).

Dunaj: Vienna:Austria 3:1 (1:0); Rapid:Wacker 2:1 (0:0); WAC:Sportklub 4:2 (3:2); F. A. C.:Slovan 5:2 (1:1); Admira:Nicholson 3:1 (2:0).

Praga: Slavia:Kladno 3:0; Bohemians:Sparta 4:3; Nachod:Viktoria-Žižkov 3:2; Teplitz F. C.:Meteor VIII. 6:3; D. F. C.:Rapid 5:1.

Budimpešta: Ferencsvaros:Nemzeti 0:0; Hungaria:»33« 8:3; III. okraj: Vasas 4:1.

Poincaré proti reviziji Youngovega načrta

V »Excelsiorju« se izreka Poincaré zopet proti vsaki reviziji mirovnihih pogodb, posebno pa proti reviziji Youngovega načrta. Med drugim pravi: »Da se Nemčija trdovratno okiepa te misli, se ni čuditi, ker se je v Nemčiji že od Friderika Velikega dalje uveljavilo načelo, da se smejo neugodne pogodbe kršiti. Ako ne bi Nemčija v zadnjih letih izdala pretiranih izdatkov za svoje oboroževanje, svoja javna dela in propagando, potem bi mogla izvesti že Dawesov načrt, tem lažje seveda Youngov načrt. Dolžnost vseh upniških držav je, da ukrepejo takoj vse potrebno, da se prepreči vsak poizkus torpediranja Youngovega načrta. Nemčija naj se zaveda, da bo izgubila svoj kredit, ako bo neprestano izzivala vtise, da namerava zemljevid sveta temeljito izpremeniti.«

Poljaki v Zedinjenih državah.

Poljakov v Zedinjenih državah je okrog 2 milijona. Največ jih je v Čikagu (najmanj četrt milijona). V njujorški državi jih je krog pol milijona, v mestu Buffalo na jezeru Erie 200.000. V Njujorku samem jih je nad 100.000, zlasti v predmestju Brooklynu. Večinoma so to delavci in nameščenci, intelligence je malo. Veliko Poljakinj je nameščenih v njujorških hotelih. Največje poljsko društvo v Njujorku je »Poljsko narodno društvo« z 12.000 člani. Staro »Kolo Polskie«, središče intelligence, pa propada in ima danes komaj še 100 članov.

Največji slovar sveta.

Ta ponosni naslov si zasluži angleški Oxford English Dictionary, ki je največji in najpopolnejši med doslej izdanimi kolekcijami angleških slovarjev. Slovar je bil dogotovljen začetkom tega leta in je znanstveno in tehnično delo trajalo polnih 70 let. V tem slovarju je preko 400.000 besed in preko 2.000.000 razlag. Zadnji zvezek obsega črke X, Y in Z, predzadnji pa je skoro do polovice napolnjen z besedami z začetnico W. Črka C ima cel zvezek, ki vsebuje 29.295 besed, črka S pa ima po izjavi izdajatelja največ besed, to je 37.428 na 2408 straneh.

Pisatelj Vladimir Levstik prestopil v muslimansko vero

Iz Sarajeva poročajo, da se je te dni mudil tam slovenski književnik Vladimir Levstik iz Ljubljane, ki je pri tamošnjih muslimanskih verskih oblastih prestopil iz katoliške v muslimansko vero. Ob tej priliki je objavil v sarajevskem organu muslimanov, »Novem Vremenu«, med drugim sledečo izjavo: »Sprejel sem islamsko vero po dolgoletnem raziskovanju in študiranju Korana iz angleških, francoskih in nemških prevodov ter iz druge islamske literature, prevedene na naš jezik. Glavno, kar me je privedlo v islam, je spoznanje, da je islam vera, ki v največji meri dosega cilj, da stori človeka dobrega, pravičnega in tolerantnega.«

Glasovanje o sovjetski ženski modi

Sovjetski vlastodržci vidijo, da žensk njihovi politični problemi ne zanimajo, zato so se sedaj vrgli na žensko modo in hočejo upeljati novo specifično sovjetsko žensko modo. Sedaj je določeno, da se bo tekmo zime vršilo po sovjetski Rusiji glasovanje žensk o tem, kakšno obleko naj nosijo ženske v sovjetski Rusiji. Nova moda bo prihodnje spomlad že stopila v veljavo. Pred mesecem dni se je vršil kongres ruskih modnih

Tajna mrkega dola

(The Boscombe Valley Mystery.)

Angleški napisal A. Conan Doyle. Poslovenil K. Savec.

Tla so bila vlažna, barjevita, kakršna je vsa tista krajina; mnogo stopinj je bilo vtisnjenih v ilnato pot in v kratko travo, ki jo je obrobovala. Včasih je Holmes vihral naprej, včasih je obstal, enkrat je celo zavlil na travnik. Sledila sva mu z Lestradeom; detektiv je bil v nemarnem in slabe volje, jaz pa sem motril prijatelja s tistim zanimanjem, ki ga rodi prepričanje, da je vsaka kretnja namenjena določenemu smotru.

Jezerce v Mrkem dolu je pravzaprav le z ločjem in bičjem opasana mlaka, ležeča na meji med pristavo Hatherley in zasebnim parkom bogatega gospoda Turnerja. Nad gozdom, ki je obroboval nasprotno stran jezera, se je dvigalo rdeče slame, dom bogatega veleposestnika. Proti Hatherleyu je bila šuma zelo gosta in tam se je raztezala med gozdnim robom in ločjem ozka, menda kakih dvajset korakov dolga proga povaljene trave. Lestrade nam je točno pokazal tisto mesto, kjer je ležalo truplo; tla so bila tako mehka, da sem čisto natanko videl, kam se je bil mož zgrudil po usodnem udarcu. Holmesu pa sem čital na žarečem licu in v plamtečih očeh, da je čital v pohojeni travi še čisto druge stvari. Tekal je po loki kakor pes, ki je zavohal sled, nenadoma pa je vprašal mojega tovariša:

»Po kaj ste stopili v mlako?«

»Ribaril sem z grabljami po vodi, ker sem se nadejal, da najdem kako orožje ali kaj sličnega. Toda za božjo voljo — kako — —?«

»Oh, pojdite, pojdite! Nimam časa! Vsa trata je polna Vaše malo na znotraj obrnjene leve noge. Na pol slep bedak bi jo mogel zasledovati, tam na se izgublja stopinje v situ. Oh, kako preprosto bi bilo vse to, da sem si to mesto ogledal, preden je pridrla nanj čreda bivolov, ki je pogazila sčerno ped zemlje. Tod so prilomastili gozdar in sosedje: pomendrali so vse sledove za dva ali tri metre široko okoli trupla. Toda tu so trije sledovi istih nog.« Izvlekel je lečo in se je ulegel na svoj gumasti plašč, da bi natančneje videl; in ves čas je govoril bolj sam zase kakor za naju. »To so noge mladega Mac Carthyja. Dvakrat je hodil tod, enkrat pa je tekel tako naglo, da so se mu podplati globoko zadirali v tla, pete pa so jedva vidne. To potrjuje njegovo izpoved. Tekel je, ko je uzrl svojega očeta, ležečega na

tleh. Tule so sledovi njegovega očeta; sprehajal se je ob mlaki. Kaj pa imamo tu? Tu je sled kopita sinove puške; naslanjal se je nanjo, ko je poslušal očeta. In tole? Ha, ha! Kaj pa imamo tu? Po prstih, po prstih se je nekdo prithotopil! In čudno, čisto nenavadne čevlje je nosil. Stopinje prihajajo, odhajajo, zopet prihajajo — seveda, tokrat po plašč. Ej, odkod pa prav za prav prihajajo?« Tekal je po trati, včasih je sled izgubil, kmalu nato ga je spet iztaknil, in končno smo zabredli precej globoko v gozd in prišli v senco košate bukve, najdebelejšega drevesa v vsej okolici. Holmes je šel po sledu na nasprotno stran drevesa; tam je še enkrat legel na trebuh in zadovoljno vzdihnil. Dolgo je ležal na tleh, obračal listje in sekijad ter nabiral v zavitek nekaj prah: vsa tla okoli drevesa je preiskal s svojimi lečami in natančno je ogledaval lubje bukve tako visoko, dokoder je segal. Robot kamen je ležal v mahovju, in tudi tega si je skrbno ogledal; nato ga je spravil v žep in hitel dalje po hostni stezi, dokler ni prispel na cesto, kjer se je sled izgubil v blatu.

»To je bil zelo zanimiv slučaj,« je dejal in se spet vedel kakor po navadi. »Dejal bi, da je tista siva hišica na desni rebrti logarjeva. Ali bi ne bilo dobro, da se z Moranom pomeniva? Tudi bi rad napisal pisemce. Ko to opravim, se lahko odpeljemo k zajtrku. Le stopita h kočiji, takoj pridem za Vama.«

Po preteku desetih minut smo zopet sedeli v kočiji. Ko smo se vračali v Ross, je Holmes še vedno tiščal kamen, ki ga je pobral v gozdu.

»Nemara Vas bo zanimalo, Lestrade,« je izpregovoril Holmes in mu pomolil kamen. »S temle so ga ubili.«

»Saj ni nobenih znakov za to.«

»Znakov res ni.«

»Kako pa veste, da je res, kar trdite.«

»Trava je rasla pod mjim, torej je ležal tamkaj šele nekoliko dni. Nikjer ni bilo videti znaka, po katerem bi sodil, kje je bil pobran. In tudi z ranami se stvar ujema. Nikjer ni sledu o drugem orožju.«

»In morilec?«

»Morilec je močan mož, levičar, ki šeplje z desno nogo, nosi lovške čevlje z debelimi podplati in siv plašč, kadi indijske smotke, uporablja ustnik in nosi v žepu topo kosturo. Še nekaj drugih znakov sem izteknil, a uverjen sem, da nam bodo tudi naštetih pomagali izslediti zločinca.«

Lestrade se je nasmehnil. »Zdi se mi, da sem še vedno neverni Tomaž,« je dejal. »Vaše domneve so sicer duhovite, a ne zabite, da nam je stopiti pred trdosrčno angleško poroto.«

»Nous verrons,« je mirno odgovoril

Holmes. »Vi delajte po svojem, jaz pa ukrenem stvar po svojem. Danes popoldne sem zaposlen, v Londonu pa se vrnem brzkone z večernim vlakom.«

»In Vaše opravilo ostane nedokončano?«

»Ne, delo — je končano.«

»In tajna?«

»Je rešena.«

»Kdo je torej morilec?«

»Gospod, ki sem ga pravkar opisal.«

»A kdo je ta gospod?«

»Ne bilo bi baš težko ga ugotoviti. Saj sosesčina ni bogve kako velika.«

Lestrade je skomizgnil. »Preudaren človek sem,« je dejal, »in prav nič mi ni do tega, da bi letal po vaseh in iskal levičarja s pohabljenjo nogo. Kmalu bi se mi rogalo vse londonsko redarstvo.«

»Prav imate,« je mirno pritegnil Holmes. »Ponudil sem Vam priliko. Tule stanujete. Zbogom! Preden odidem, Vam pošljem nekoliko besed.«

Pustivši Lestradea pred njegovim stanovanjem, sva se odpeljala v hotel, kjer naju je čakal na mizi mesni zajtrk. Holmes je molčal, bil je zamišljen; lice mu je bilo nekako žalostno, bil je podoben človeku, ki ga je osupnila zelo kočijiva stvar.

»Pojdite, Watson,« je dejal, ko je bila miza pospravljena; »sedite k meni in dovolite, da Vas malo dolgočasi s svojimi marnji. Ni mi baš jasno, kaj naj storim; zato Vas prosim nasveta. Prižgite si smotko in dovolite, da Vam stvar razložim.«

»Prosim, izvolite.«

»Lejte, če premislimo stvar, ki se je tukaj pripetila, najdem dve točki v izpovedi mladega Mac Carthyja, ki sta naju oba takoj presenetili, dasi sta mene zavzeli za mladeniča, Vas pa proti njemu. Najprej se nama je čudno zdelo, da bi naj bil oče kričal »kui«, še preden je sina uzrl. Druga točka je tista čudna beseda, ki jo je izustil umirajoči starec. Mrmral je sicer več besedi, a sin je ujel le besedo »rat«. To sta glavni točki, kjer morava začeti raziskavati, in lotila se bodeva naloge tako, da vzameva fantovo izpoved za golo resnico.«

»Kaj potemtakem pomeni tisti »kui?«

»Klic nikakor ni bil namenjen sinu. Starec je vedel, da je sin v Bristolu. Le slučaj je tako nanesel, da je bil blizu in slišal očetov krik. »Kui« je bil namenjen tistemu, ki je obljubil, da pride v Mrki dol na sestanek. Ta »kui« je avstralski klic; le Avstranci ga uporabljajo. Zato sodim po pravici, da je bila nekoč v Avstraliji tudi tista oseba, ki jo je pričakoval stari Mac Carthy kraj jezera.«

»Kaj pa znači tisti »rat?«

Sherlock Holmes je izvlekel iz že-

pa zganjen papir in ga razgrnil na mizi. »Tole je zemljevid kolonije Viktorije,« je dejal. »Brzojavil sem sinu čí ponjo v Bristol.«

Pokril je del mape z roko. »Kaj čitate?« me je pobaral.

»Arat,« sem dejal.

»In sedaj?« je nadaljeval in dvignil roko.

»Ballarat.«

»Tako je. To besedo je starec jecel, sin pa je ulovil le zadnja zloga. Trudil se je mož, da bi izgovoril ime svojega morilca, češ, bil je ta in ta iz Ballarata.«

»To je divno!« sem vzdihnil.

»To je jasno. In vidite, sedaj smo polje znatno utesnili. Siva obleka je tretja točka, ki je postala važna, če je sinova izpoved istinita. Od prazne domneve smo se torej pririli do določene osebe: bil je Avstralec iz Ballarata s sivim plaščem.«

»Gotovo.«

»In sicer tak, ki je domač v tem kraju. K mlaki je moči le s pristave in od dvorca; kako bi prišli tuji k jezercu?«

»Tako je.«

»Nato pride na vrsto naša današnja vožnja. Ko sem motril zemljišče, sem našel o ziočinčevi osebi tiste podrobnosti, ki sem jih privoščil glupemu Lestradeu.«

»In kako ste jih našli?«

»Saj poznate mojo metodo. Osnovana je na opažanju malenkosti.«

»Rast ste mu lahko ugotovili po dolžini njegovega koraka. Tudi čevlji se izdajajo po svojih sledovih.«

»Da, čevlji so zelo čudni.«

»Toda njegova hromost?«

»Desna noga je bila vselej malo vtisnjena v blato od leve. Torej ni tako trdo stopal nanjo. Zakaj ne? Ker šanta — hrom je.«

»A kako veste, da je levičar?«

»Tudi Vas je presenetila rana, kakor je poročal o njej pri razpravi tisti ranocelnik. Udarac je bil zadan neposredno odzad in je vendar zdrobil levo stran lobanje. Ej, povejte mi, kako je morilec to storil, če ni bil levičar? Stal je za drevesom in poslušal, kako sta se oče in sin prerekala. Baš je bil izkadir smotko. Našel sem za drevesom pepel, in ker natančno poznam pepel raznih vrst tobaka, sem mogel ugotoviti, da je mož kadil indijski duhan. Kakor Vam je znano, sem se nekoč s to stvarjo mnogo ukvarjal; napisal sem celo malo razpravo o pepelu 140 vrst tobaka za pipo, za smotke in za cigarete. Ko sem bil našel pepel, sem iskal še ostank smotke in ga našel v mahu, kamor ga je bil vrgel. Bila je indijska smotka, in sicer take vrste, kakor jih motajo v Rotterdamu.«

»In ustnik?«

(Nadaljevanje sledi.)

Stanovanje,
sobo in kuhinjo oddam s 1. novembrom mirni stranki. Naslov v upravi lista. 3001

Naznanjam,
da sem prevzel delavnici s stroji v Jelačičevi ul. 12 v Mariboru. Cenjenemu občinstvu se priporoča za obilen obisk Lovro Smogavc. 3008

V vill
pri parku se odda elegantna soba. Vprašati Trubarjeva ulica 11/I. 3009

Prodam
6 trodelnih okenj z rolo in tračno žago, vse iz železa. Vprašati pri Lovro Smogavc, Maribor, Jelačičeva ulica 12. 3007

Damski čevlji
se je našel pred izložbo Tiskovne zadruge na Aleksandrovi cesti 13. Lastnica ga dobi v upravi »Večernika«. U

Kupim takoj
pianino ali kratek glasovir, četudi je v slabem stanju. Naslov v upravi lista. 3013

Oddam
zaprto stanovanje, kuhinjo, dve sobi in vrt. Alijaževa ulica 5. 3012

Gojzerce,
nepremočljive ima najceneje v za"ogi Brzopotplata. Tattenbachova ul. št. 14. XXXVII.

Oddam
dvo-, eventualno trosobno stanovanje s kopalnico, električno lučjo, plinom, skoz parketirano, veliko, elegantno opremljeno sobo, separirano z vsem komfortom eni ali dvema osebama, svetel, čist kabinet, opremljen, separiran, električna luč in parket. Kosarjeva ulica 41. 3005

Gramofone popravlja precizno le mehantična delavnica JUSTIN GUSTINČIČ, Maribor, Tattenbachova ulica 14. Istotam velika izbira najboljših gramofonov znamke »Columbia« in gramofonskih plošč. 602

Elektroinstalacije,
montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Soba in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Zimske nogavice,

rokavice, pletenine ter vse druge modne potrebščine v modni trgovini

Anton Paš,
Maribor, Slovenska ul. 4.

Vsi sveti se bližajo!

Nagrobne napise, nagrobne svetiljke, nagrobne ograje
hitro in ceneno resovira slikarski mojster

Martin Safran
Maribor
Frančiškanska ulica št. 12

Moderne pletenine

kakor golf jopice
obleke
puloverje
veste
otroške obleke
nogavice za moške in ženske
v vseh barvah in po meri izdeluje
pletarna L. Golob, Maribor
Orožnova ulica 6. 2746

Drage gospodinje!

Ne samo ob petkih, temveč vsaki dan dobite lahko sveže ribe pri ribji stojnici na Glavnem trgu nasproti kavarne Tement in v delikatesni trgovini!

L. UHLER

Sveža pošiljatev rib!

Morski latovi, cableau, fogaši, krapi, ruske in ščuke. Ravnotam se dobi dnevno sveža divjačina in perutnina (Slov. lovskega društva, podružnica Maribor), po najnižjih dnevnik cenah. XLI